

Eija Männistö,
Ammattiopisto Spesia
Seija Eskola,
JAMK Ammatillinen
opettajakorkeakoulu

ERITYINEN TUKI webinaari 19.3.2018

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Erityinen tuki –webinaari 19.3. klo 15-16

Webinaari alkaa klo 15.00.

Tervetuloa mukaan!

Yhteyksien testaus klo 14.45-15.00.

Tarkista kuuletko musiikkia. Jos et kuule musiikkia, tarkistatko ääniasetuksesi ja laita tarvittaessa viesti chattiin.

Webinaarina aikana:

Laita chattiin (puhekupla) tarvittaessa kommenttejasi.

Huom. Chat ei välttämättä toimi kaikilla mobiililaitteilla.

Osallistujien mikrofonit on mykistetty suuren osallistujamäärän vuoksi.

Erityinen tuki

–webinaari 19.3. klo 15-16

Webinaarin toteuttavat
yhteistyössä

JAMK Ammatillinen
opettajakorkeakoulu ja

Ammattiopisto Spesia

Tietosisältö

Parasta osaamista –verkostohanke

<http://blogit.jao.fi/parastaosaamista>

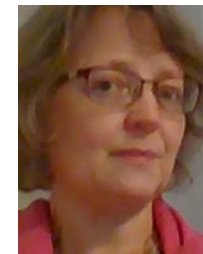
YouTube-kanava

https://www.youtube.com/channel/UC7hv9jw0R6IS_Fmz5L9TUPw

Eija Männistö
erityisopetuksen
asiantuntija
Ammattiopisto Spesia

Seija Eskola
lehtori
JAMK AOKK

Maija-Liisa Siitari
koulutussuunnittelija
JAMK AOKK

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

OMNIA

GRADIA

YA!

Yrkesakademin
i Österbotten

Haaga-Helia

tredu

TAMPEREEN SEUDUN AMMATTIOPISTO

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

HAMK

HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

RIVERIA

SPESIA

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

LAPPIA

OAMK

OULUN AMMATTIKORKEAKOULU

sedu

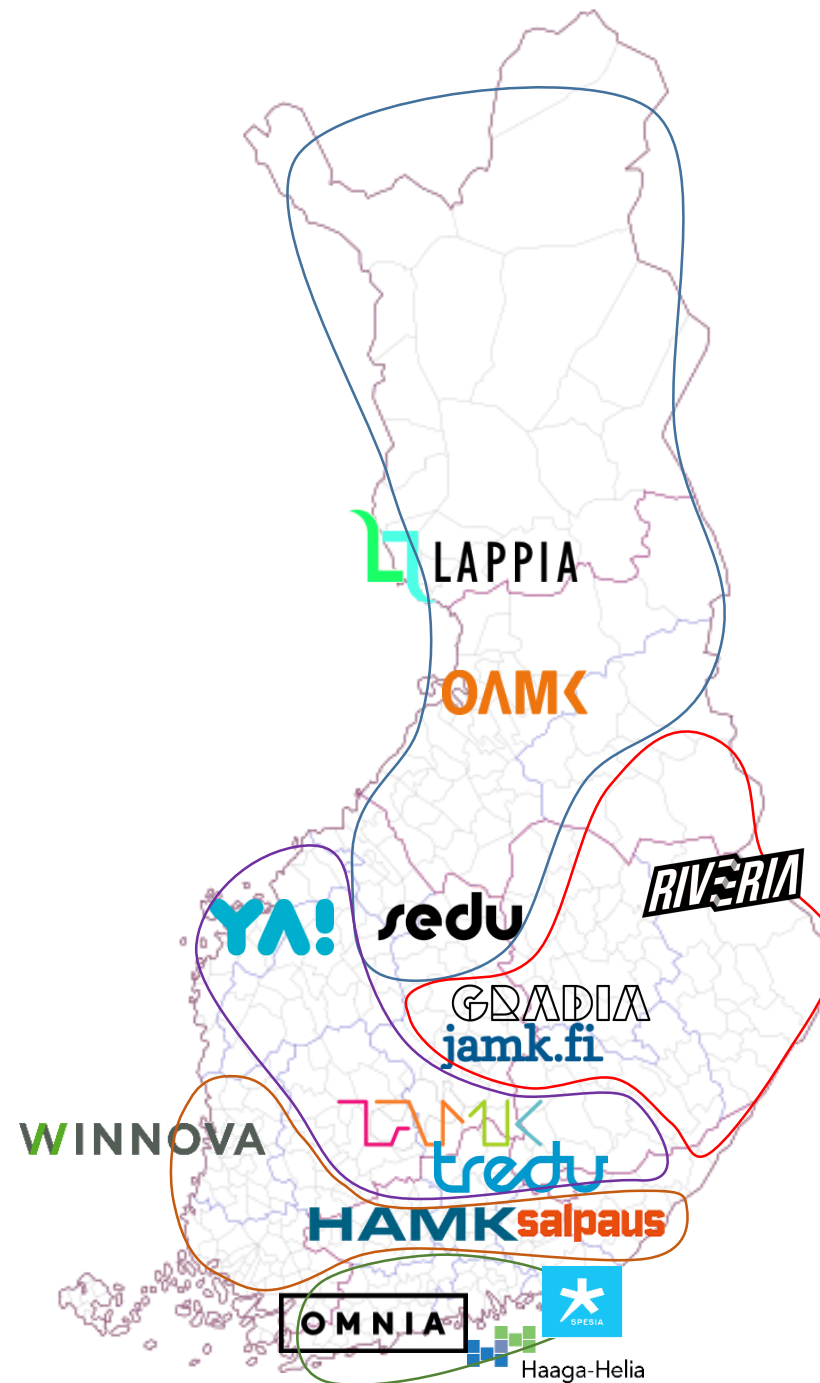
WINNOVA

LÄNSIRANNIKON KOULUTUS OY

salpaus

Koulutuskeskus
Further Education

Parasta osaamista – hanketoimijat kartalla

Webinaarin sisältö

- Erityinen tuki osana ohjauksen ja tuen kokonaisuutta
- Erityinen tuki – kenelle, miksi, mitä ja miten?
- HOKS ja erityinen tuki
- Muita kysymyksiä
 - Mukauttaminen ja poikkeaminen
 - Erityinen tuki työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa
 - Maahanmuuttajat ja erityinen tuki
 - Valma
 - Nivelvaihe ammatilliseen koulutukseen
 - Opiskeluaika ja rahoitus
 - Muita kysymyksiä

Ennakkokysymysten teemat

- Erityiseen tukeen liittyvät muutokset, yleistä
- Mukauttaminen
- Erityinen tuki työpaikalla
- Maahanmuuttajat ja erityinen tuki
- Valma
- Joustavat siirtymät
- Erityisen tuen toteuttaminen ja henkilöstön osaaminen

Erityinen tuki osana ohjauksen ja tuen kokonaisuutta

Henkilökohtaistaminen

tarkoittaa yksilöllisten ja joustavien opinto- ja tutkintopolkujen rakentamista ja niitä tukevan ohjauksen ja tuen suunnittelua kunkin opiskelijan tarpeiden mukaan (OKM).

<http://minedu.fi/henkilokohtaistaminen>

Eri-tyinen
tuki

Asiakaslähtöisyys

Yhdenvertaisuus

Koulutustakuu, yhteiskuntatakuu

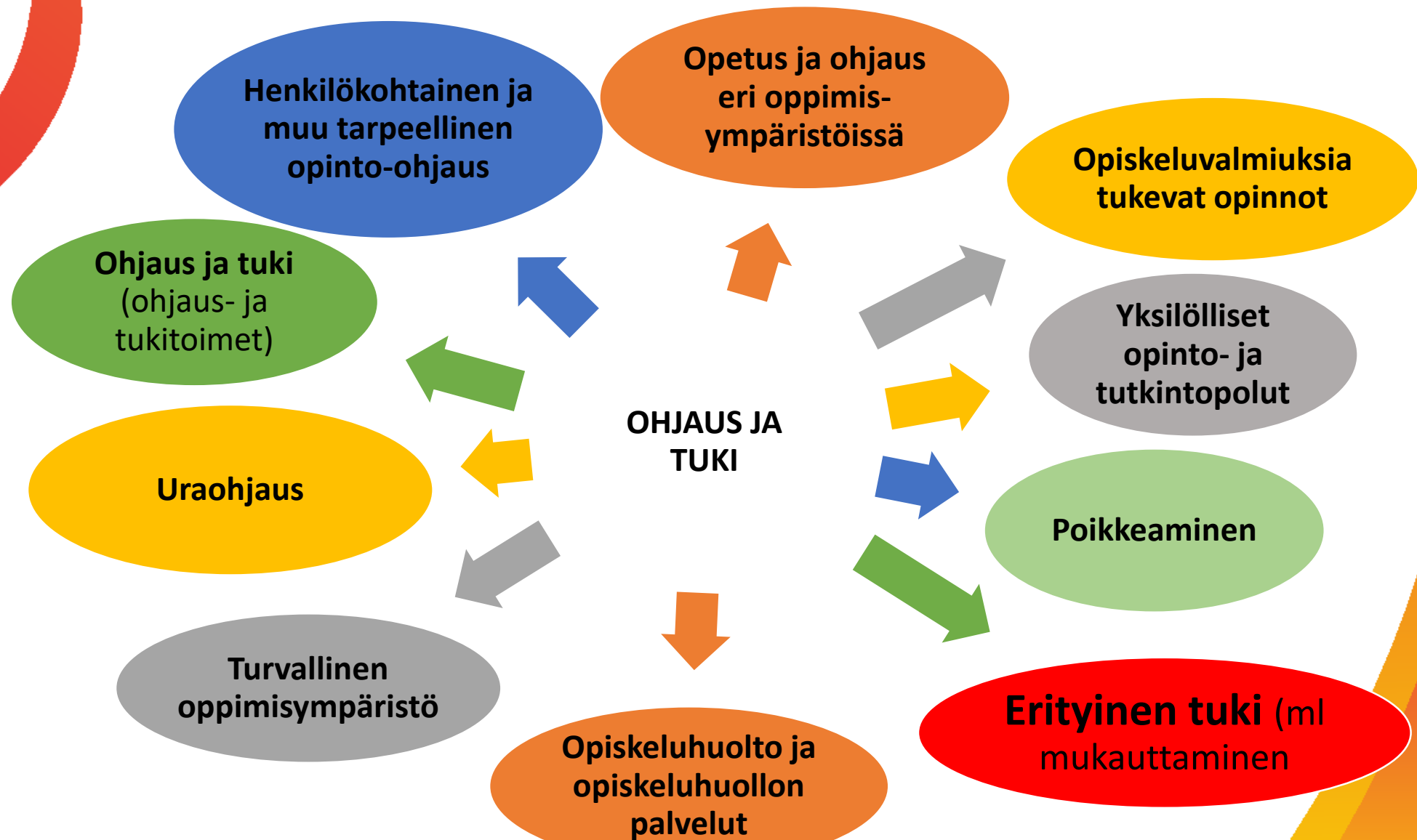
Esteettömyys, saavutettavuus

Inkluusio

Tutkinnon/ koulutuksen perusteiden
mukaisten tavoitteiden saavuttaminen

Opiskelijan kokonaisvaltainen tuki

Henkilökohtaistaminen – opetusta, ohjausta, tukea ja erityistä tukea

Erityinen tuki

– kenelle, miksi, mitä ja miten?

Ennakkokysymykset

- Muutoksia 1.1.2018 jälkeen
 - Mitä kaikkea kirjataan kirjalliseen päätökseen?
 - Erityisen tuen päätöksen voimassaolo on kai jotenkin vielä auki oleva asia? Puretaanko vai merkitäänkö vain, milloin on voimassa?
 - Hoks ja erityinen tuki -määrittely?
 - Erityisen tuen järjestämiseen liittyvä verkostotyö eri ammattiryhmien kesken
 - Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen
-

Erityinen tuki – kenelle ja miksi?

Tunnistamisen menetelmät – tilapäinen tuki/ pitkäaikainen ja säännöllinen tuki

Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän

- **oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi**
- **tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea**
- tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.

Myös ammatti- ja erikoisammatti-tutkinnoissa

Erityisen tuen tarve on määriteltävä jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti

Erityinen tuki - mitä tarkoittaa?

Erityisellä tuella tarkoitetaan

- opiskelijan tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa
- suunnitelmallista pedagogista tukea sekä
- erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyitä

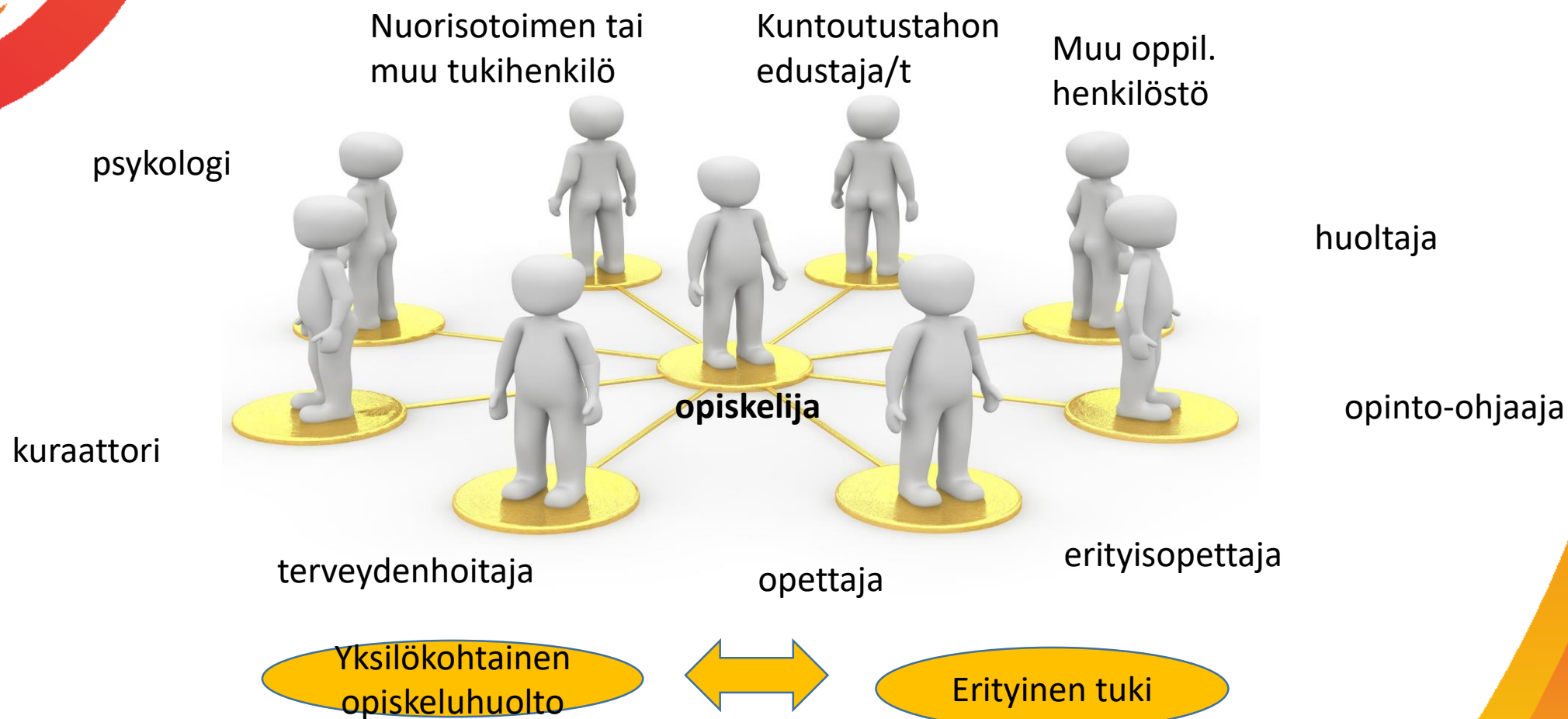
Lisäksi osaamisen arviointia voidaan mukauttaa perustutkintokoulutuksessa, jos se opiskelijan tavoitteet ja valmiudet huomioon ottaen on välttämätöntä

Erityisen tuen antamisen tavoitteena on lisäksi **edistää opiskelijan kokonais kuntoutusta yhteistyössä kuntoutuspalveluiden tuottajien kanssa.**

Tavoitteiden saavuttamista on tuettava yksilöllisesti suunnitellun ja ohjatun oppimisprosessin avulla

Erityisen tuen antamisen tavoitteena on lisäksi **edistää opiskelijan kokonais kuntoutusta yhteistyössä kuntoutuspalveluiden tuottajien kanssa.**

Erityisen tuen järjestämiseen liittyvä verkostotyö eri ammattiryhmien kesken?

Erityisestä tuesta ja poikkeamisesta päättäminen

- **Koulutuksen järjestäjä päättää** opiskelijalle annettavasta
 - erityisestä tuesta ja
 - osaamisen arvioinnin mukauttamisesta sekä
 - ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta.
- Opiskelijaa ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa **tulee kuulla** ennen päätösten tekemistä.

Koulutuksen järjestäjän **tulee kirjata henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan**

- **opiskelijalle tarjottavan erityisen tuen sisältö**
- **osaamisen arvioinnin mukauttaminen sekä**
- **ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen**

Erityisen tuen päätöksen sisältö

Kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi:

- 1) päätöksen tehnyt viranomainen (koulutuksen järjestäjä) ja päätöksen tekemisen **ajankohta**;
 - 2) **Asianosaiset (opiskelija)**, joihin päätös välittömästi kohdistuu;
 - 3) päätöksen perustelut voidaan jättää esittämättä, koska:
 - .. päätös koskee vapaaehtoiseen koulutukseen ottamista tai sellaisen edun myöntämistä, joka perustuu hakijan ominaisuuksien arviointiin (46§);
 - 4) sen **henkilön nimi ja yhteystiedot**, jolta opiskelija/ huoltaja voi pyytää tarvittaessa **lisätietoja päätöksestä**.
- Ohjeet oikaisukeinon käyttämisestä** annetaan samanaikaisesti päätöksen kanssa.

Hallintolaki 45-46 §

Huom. Päätös myös silloin, kun erityinen tuki päätetään/ loppuu

- Mitä kaikkea kirjataan kirjalliseen päätökseen?
- Erityisen tuen päätöksen voimassaolo on kai jotenkin vielä auki oleva asia? Puretaanko vai merkitäänkö vain, milloin on voimassa?

Oikaisuvaatimus 111 §

Koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta hallintolain mukaisesti, jos päätös koskee

64 §:ssä tarkoitettua erityistä tukea tai 64 §:n 2 momentissa tarkoitettua osaamisen arvioinnin mukauttamista;

66 §:ssä tarkoitettua ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamista;

HOKS ja erityinen tuki (vrt eHOKS tietosisältö)

Huom. Edellyttää erillistä päätöstä erityisestä tuesta

Seuranta!

1. Erityisen tuen sisältö

- Erityisen tuen muodot suoritettavan tutkinnon tai valmentavan koulutuksen aikana
 - suunnitelmallinen pedagoginen tuki
 - erityiset opetus- ja opiskelujärjestelyt
- Erityisen tuen alkamispvm ja päättymispvm
- *Kuvaus erityisen tuen tarpeesta*
- *Yhteistyötahot*

Tietosuoja-
käytännöt ja
vaitiolo-
velvollisuus!

Milloin?

- koulutuksen alkaessa tai
- heti, kun säännöllisen ja pitkäaikaisen erityisen tuen tarve on huomattu,
- tarvittaessa ennen opintojen aloittamista tai ennen oppisopimuksesta tai koulutussopimuksesta

2. Erityisen tuen toimenpiteet tutkinnon/ koulutuksen osittain

Erityisen tuen muodot

- pedagoginen tuki
- opetus- ja opiskelujärjestelyt

Tarvittaessa erityisen tuen alkamispvm ja päättymispvm kyseisessä tutkinnon tai koulutuksen osassa

3. Mukauttaminen:

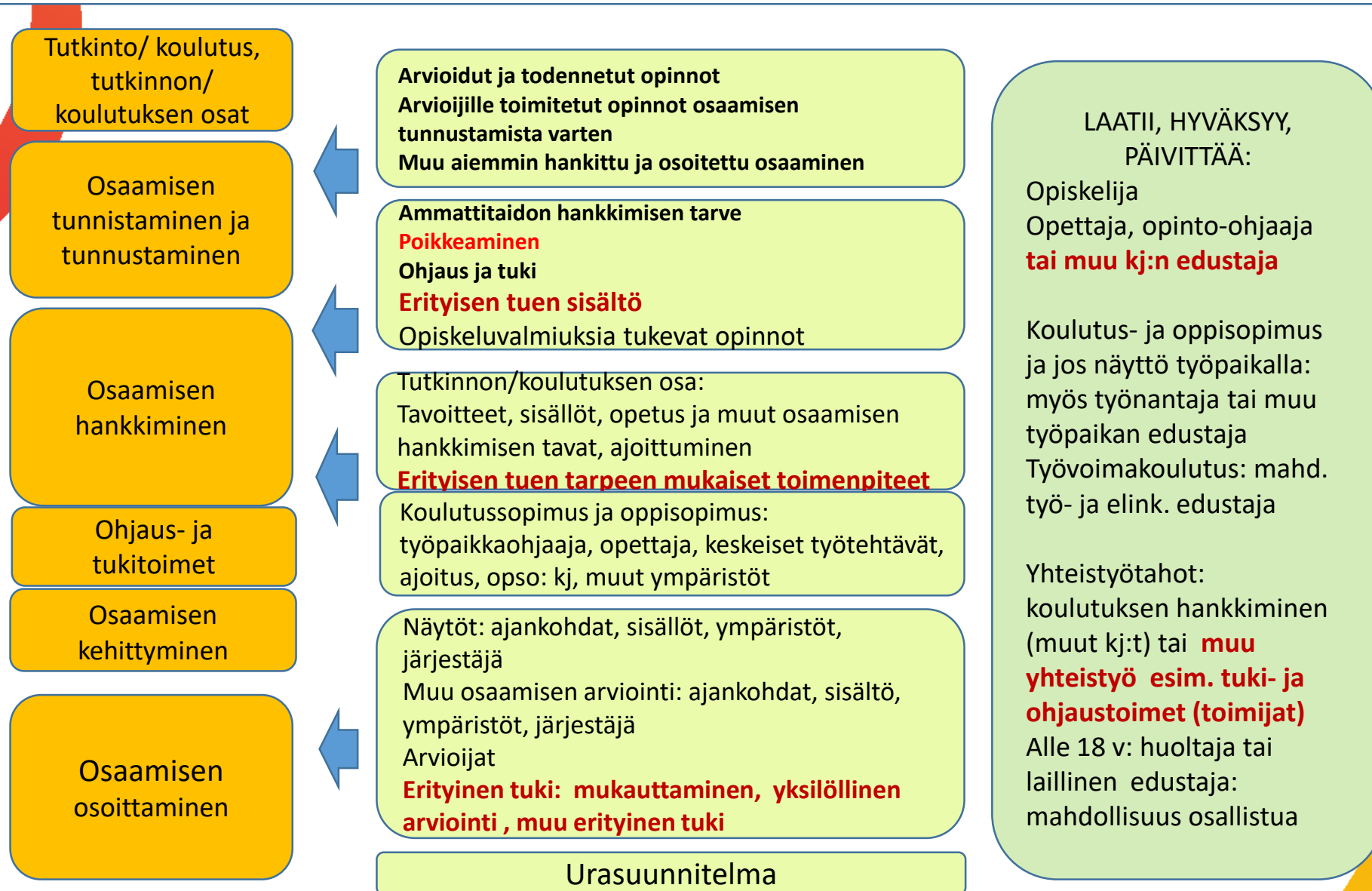
- Ammattitaitovaatimus/ osaamistavoite, jonka arvioinnin kriteereitä mukautetaan
- Yksilölliset arvioinnin kriteerit (1 - 5).

Huom. Myös osaamisen arvioinnin suunnittelussa huomioidaan erityiset tuen tarpeet

HENKILÖKOHTAINEN OSAAMISEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Sisältää vähintään vrt [HOKS tietosisältö ja käsitteistö](#) 12/2017(OKM)

Kyse pedagogista osaamista vaativasta tutkinnon tai koulutuksen suorittamisprosessin sekä siihen sisältyvien ohjaus-, neuvonta- ja tukitoimien suunnittelusta (HE, perustelut).

Erityinen tuki – keskeisimmät muutokset (HE, muistio)

- Erityiseen tukeen oikeus myös ammattitutkinto- tai erikoisammattitutkintoissa
- **Erityinen tuki** –käsite erityisopetuksen sijaan
- Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat
 - opiskelevat tavallisesti yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa
 - tarvitsevat **huomattavasti enemmän ja erilaista tukea kuin muut**
- Opiskelijalle **tilapäisesti annettavaa erityistä oppimisen tukea ja ohjausta ei** katsota pykälässä tarkoitetuksi erityiseksi tueksi.
- Erityistä tukea saavan opiskelijan erityisen tuen tarpeet vaihtelevat.
 - jokin oppimisvaikeuksia aiheuttava seikka, joka edellyttää pedagogista tukea.
 - sellainen vamma tai sairaus, joka edellyttää muita erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä oppimisen ja opiskelun mahdollistamiseksi.

Erityisen tuen tarve on **määriteltävä jokaiselle opiskelijalle yksilöllisesti, ja tavoitteiden saavuttamista on tuettava yksilöllisesti suunnitellun ja ohjatun oppimisprosessin avulla.**

Vaativa erityinen tuki

Vaativan erityisen tuen tehtävän saaneen koulutuksen järjestäjän tehtävänä on

- järjestää koulutusta opiskelijoille, joilla on
 - **vaikeita oppimisvaikeuksia taikka**
 - **vaikea vamma tai sairaus**
 - joiden vuoksi opiskelija tarvitsee **yksilöllistä, laaja-alaista ja monipuolista erityistä tukea.**

= Ammatilliset erityisoppilaitokset ja oppilaitokset, joilla on rajattu vaativan erityisen tuen erityistehtävä.

Ammatillisilla erityisoppilaitoksilla on lisäksi velvollisuus huolehtia erityisen tuen kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä

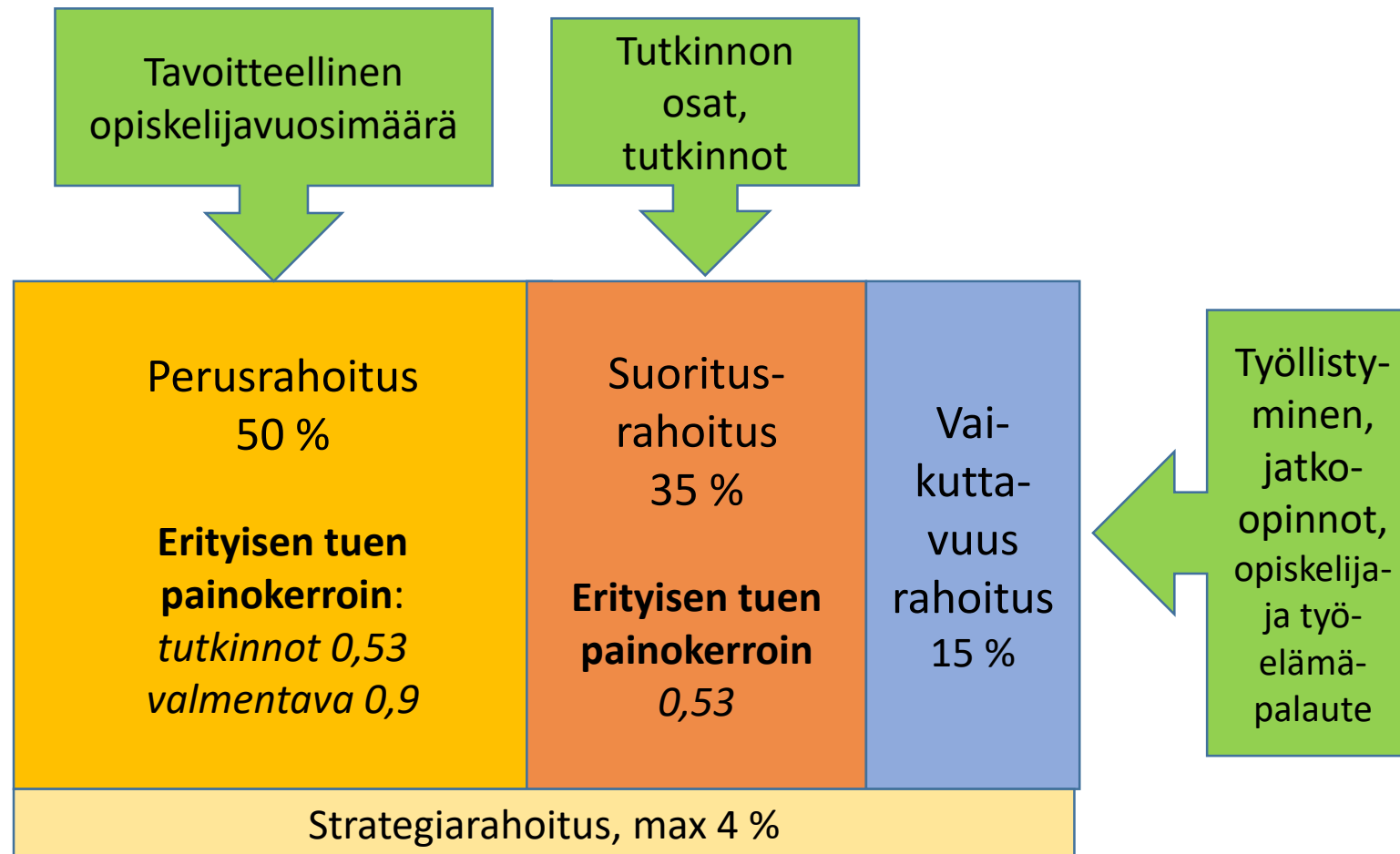
Erityistä tukea saavan opiskelijan opintososiaaliset etuudet

- Oikeus opiskelun edellyttämiin
 - **avustajapalveluihin,**
 - **erityisiin apuvälineisiin.**
- Lisäksi **vaativan erityisen tuen tehtävän** saaneen koulutuksen järjestäjän erityistä tukea saavalle opiskelijalle **voidaan antaa** maksutta
 - oppikirjat, muut koulutarvikkeet ja henkilökohtaiset työvarusteet
 - tarjota majoituksessa olevalle opiskelijalle tarpeelliset viikoittaiset kotimatkat ja täysihoito asuntolassa tai muussa majoituksessa
- Vammaisuuden perusteella opiskelijoille järjestettävistä muista palveluista ja tukitoimista säädetään erikseen L 101§

-yleisesti tarjoamia avustajapalveluita ja apuvälineitä, ei opiskelijan henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettuja avustajapalveluja tai välineitä

- koskee myös ammattitutkintoa ja erikoisammattitutkintoa suorittavia

Rahoitus ja erityinen tuki

Erityistä tukea sekä ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista poikkeamista koskevat siirtymäsäännökset

- Ennen v. 2018 tutkinnon suorittamisen/ koulutuksen aloittaneet
 - **päätös** erityisopetuksen järjestämisestä ja laadittu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, mukauttamisesta sekä päätös erityisistä opiskelujärjestelyistä **jäävät voimaan** tämän lain voimaan tullessa.
 - Lain 5 lukua (henkilökohtaistaminen) **sovelletaan kuitenkin päivitettäessä edellä tarkoitettua henkilökohtaista opetuksen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa.**

L 137 §

Tiedotettavat asiat

- Koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa ainakin seuraavista asioista:

...

7. opetuksesta, opinto-ohjauksesta sekä muusta tarjolla olevasta ohjauksesta ja tuesta, mukaan lukien opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot ja erityinen tuki; ja

...

Mukauttaminen ja poikkeaminen

Ennakkokysymykset

- Mukautettu arviointi ja kriteeristö
- Selkeyttä mukauttamiseen liittyen. Voisitko kertoa jonkun esimerkin siitä, miten tehdään kriteerit johonkin kohtaan uuden lainsäädännön mukaisesti?
- Esimerkin, millainen on mukauttamisen/poikkeamisen raja
- Keskiarvo tuottaa päänvaivaa - mistä kaikista tutkinnonosista lasketaan ja miten lasketaan keskiarvoa jos esim. muutama tutkinnonosa on mukautettu
-

Mukauttaminen

Miten
muuttuu?

- Erityistä tukea saavan opiskelijan osalta
- Ammatillisen **perustutkinnon** perusteiden mukaista **osaamisen arviointia voidaan mukauttaa**
- Laadimalla opiskelijalle **yksilöllinen osaamisen arviointi.**
- Osaamisen arviointia voidaan mukauttaa **vain siinä määrin, kuin se on opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet huomioon ottaen välttämätöntä** **64 §**

= tutkinnon perusteiden arviointikriteerien sopeuttamista **opiskelijan oppimisedellytysten** mukaisiksi silloin kuin se on erityistä tukea saavan opiskelijan kohdalla **välttämätöntä** (HE Muistio).

Ei koske ammatti- tai erikoisammattitutkintoja eikä valmentavaa koulutusta

Mukauttaminen (HE, Muistio)

- opiskelijalle laaditaan **henkilökohtaiset, mukautetut arviointikriteerit**
 - jotka perustuvat hänen suorittamansa tutkinnon perusteisiin (lähtökohtana T 1 –tason arviointikriteerit)
- voidaan mukauttaa joko **yhden tai useamman tutkinnon osan arviointikriteereitä**
- koskee ainoastaan osaamisen arvioinnin **laadullista mukauttamista**
- tehdään vain siinä laajuudessa, kuin se on välttämätöntä.
- jos tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista tulee joltain **osin poiketa kokonaan, tulee soveltaa ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista poikkeamista.**
- **osaamisen hankkimisen** suunnittelussa huomioidaan opiskelijalle laadittu yksilöllisen arviointi ja sen vaikutukset osaamisen hankkimiseen
 - mm. osaamisen hankkimisen sisällöt, tarvittava opetus, muut osaamisen hankkimisen tavat, ajoittuminen
 - erityinen tuki: suunnitelmallinen pedagoginen tuki ja erityiset opiskelu- ja opetusjärjestelyt (vrt HOKS tietosisältö)

Osaamisen arviointi ja mukauttaminen

- opiskelijalle on laadittu yksilöllinen arviointi ja yksilölliset arviointikriteerit
- **osaamisen arvioinnin suunnittelu: näyttöympäristö, ajankohta, sisältö, arvioijat**
- **osaamista arvioidaan vertaamalla sitä opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. L 53 §**

- opiskelijan osaaminen **arvioidaan mukautetun arviointiasteikon (1-5) lisäksi sanallisesti.**
- tieto opiskelijan osaamisen arvioinnin mukauttamisesta on **merkittävä opiskelijalle annettavaan todistukseen A 11 §**
- Jos osaamisen arvioinnin mukauttamisen tai poikkeamisen vuoksi opiskelija **ei ole saavuttanut keskeisiä tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita annetaan**
 - **Todistus opiskelijan osaamisesta** = sanallinen kuvaus opiskelijan osaamisesta
A 14 §

Mukauttaminen - tutkinnon perusteet

- **Ammatillisen perustutkinnon perusteissa voi olla määräyksiä, jossa tiettyä ammattitaitovaatimusta ei voi mukauttaa**
 - Taustalla esim. **työturvallisuusvaatimuksia tai ammattialalla erittäin keskeisiä** ammattitaitovaatimuksia, joiden saavuttaminen on edellytyksenä kyseisessä ammatissa toimimiselle.
- Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa ja sen tutkinnon osissa
 - ei voida mukauttaa **lääkehoitoa, siihen sisältyvää lääkematematiikkaa eikä potilas- ja asiakasturvallisuusvaatimuksiin** liittyviä ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita eikä niiden arviointia, sama koskee myös ammattitaitovaatimuksista tai osaamisvaatimuksista poikkeamista.
 - **muutoin voi tarvittaessa mukauttaa!**
- Muilta osin koulutuksen järjestäjä päättää mukauttamisesta henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa.

Keskiarvon laskeminen ja mukautetut arvosanat

- Keskiarvo lasketaan **samalla tavalla kuin muutenkin**, mutta keskiarvoon tulee merkitä **viittaus, että keskiarvossa on mukana mukautettuja arvosanoja**. Samoin tutkinnon osan arvosanaan tulee merkitä viittaus, että osaamisen arviointia on mukautettu. Todistuksessa näkyy myös arviointiasteikko, millä asteikolla (1-3 tai 1-5) keskiarvo on laskettu.
- Asetuksen (673/2017) mukaan (14§) painotettu keskiarvo lasketaan tutkinnon osista (ammattilliset tutkinnon osat) ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueista. Tämä tarkoittaa siis kaikkia niitä osia, jotka on arvioitu numeerisesti. Keskiarvo painotetaan tutkinnon osien osaamispistemäärillä.

Ammattitaitovaatimuksista, osaamistavoitteista ja osaamisen arvioinnista poikkeaminen

Aiemmin:
erityiset
opiskelu-
järjestelyt

Ammatillisen **perustutkinnon** perusteiden mukaisista ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista voidaan poiketa siten, että **opiskelija ei osoita jotakin tutkinnon perusteiden edellyttämää osaamista, jos:**

- 1) tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet ovat **olosuhteet tai aiemmin hankittu osaaminen huomioiden joiltakin osin tutkinnon suorittajalle kohtuuttomia**; tai
- 2) poikkeaminen on perusteltua **opiskelijan vammaan tai terveydentilaan liittyvistä syistä**

Tavoitteena on, että

- tutkinnon suorittaja voi suorittaa perustutkinnon, vaikka hän joiltakin osin ei voi saavuttaa tutkinnon perusteiden mukaisia ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita

Ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista voidaan poiketa vain siinä määrin kuin se on ao syiden vuoksi **välttämätöntä**.

Tehdään päätös, kirjataan HOKS:aan, merkitään todistukseen

Ei ole yleensä
varsinaisen
erityisen tuen
tarvetta

Ennakkokysymykset: Erityinen tuki työpaikalla

- Erityisen tuen tarpeen huomioiminen työpaikalla. Miten työpaikkaohjaaja ja esimies voivat tukea työntekijää, jolla on työn tekoon ja työtahtiin vaikuttava oppimisvaikeus?
 - Ohjauksen riittävyys työpaikoilla ja työpaikan kaltaisissa oppimisympäristöissä
-

OPPISOPIMUKSEN JA KOULUTUSSOPIMUKSEN TOIMINTAMALLIT

Erityinen tuki?

Oppisopimus

SOPIMUS OPPISOPIMUSKOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISESTÄ

- Aloitus- ja päättymispäivä
- Osapuolten tehtävät
- Koulutuskorvaus
- Muut tarpeelliset asiat, kuten koulutuksen järjestäjän ohjaus ja tuki työpaikalla

OPPISOPIMUS = KIRJALLINEN MÄÄRÄAIKAINEN SOPIMUS TYÖ- TAI VIRKASUHTEESTA

- Sopimuksen voimassaoloaika
- Sovollettava työaika
- Koeajan pituus
- Palkkauksen perusteet
- Työ- ja virkasuhteen ehdot

TYÖPAIKAN TAVOITTEET JA EDELLYTYKSET

Oppisopimus ▶

- Työaika keskimäärin 25 h/vko
- Oppisopimusopiskelija vähintään 15-vuotias
- Pääosa osaamisesta hankitaan työpaikalla käytännön työtehtävissä

Koulutussopimus ▶

Työpaikalla

- riittävästi tuotanto- ja palvelutoimintaa
- tarpeelliset välineet
- ammattitaidoltaan, koulutukseltaan tai työkokemukseltaan pätevä vastuullinen työpaikkaohjaaja

Opiskelija

Koulutuksen järjestäjä

Työnantaja

Koulutussopimustyöpaikan edustaja

Tiedotus

Koulutussopimus

KOULUTUSSOPIMUS = KIRJALLINEN MÄÄRÄAIKAINEN SOPIMUS OSAAMISEN HANKKIMISESTA TYÖPAIKALLA KÄYTÄNNÖN TYÖTEHTÄVIEN YHTEYDESSÄ

- Osapuolten tehtävät
- Aloitus- ja päättymispäivä
- Muut asiat, kuten koulutuksen järjestäjän ohjaus ja tuki työpaikalla
- Ei makseta korvausta koulutussopimustyöpaikan tarjoajalle
- Opiskelija ei ole työsuhteessa eikä saa palkkaa tai muuta vastiketta
- Voidaan sopia tutkinnon osittain, useasta tutkinnon osasta tai pienemmistä kokonaisuuksista kerrallaan
- Koulutussopimustyöpaikan tarjoaja seuraa ja raportoi koulutuksen järjestäjälle

HENKILÖKOHTAINEN OSAAMISEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Osaamisen hankkiminen
Keskeiset työtehtävät
Ajoittuminen

Osaamisen osoittaminen
→ Näyttöjen ajankohdat ja sisällöt
→ Kirjattava vastuullinen työpaikkaohjaaja ja opettaja tai koulutuksen järjestäjän edustaja

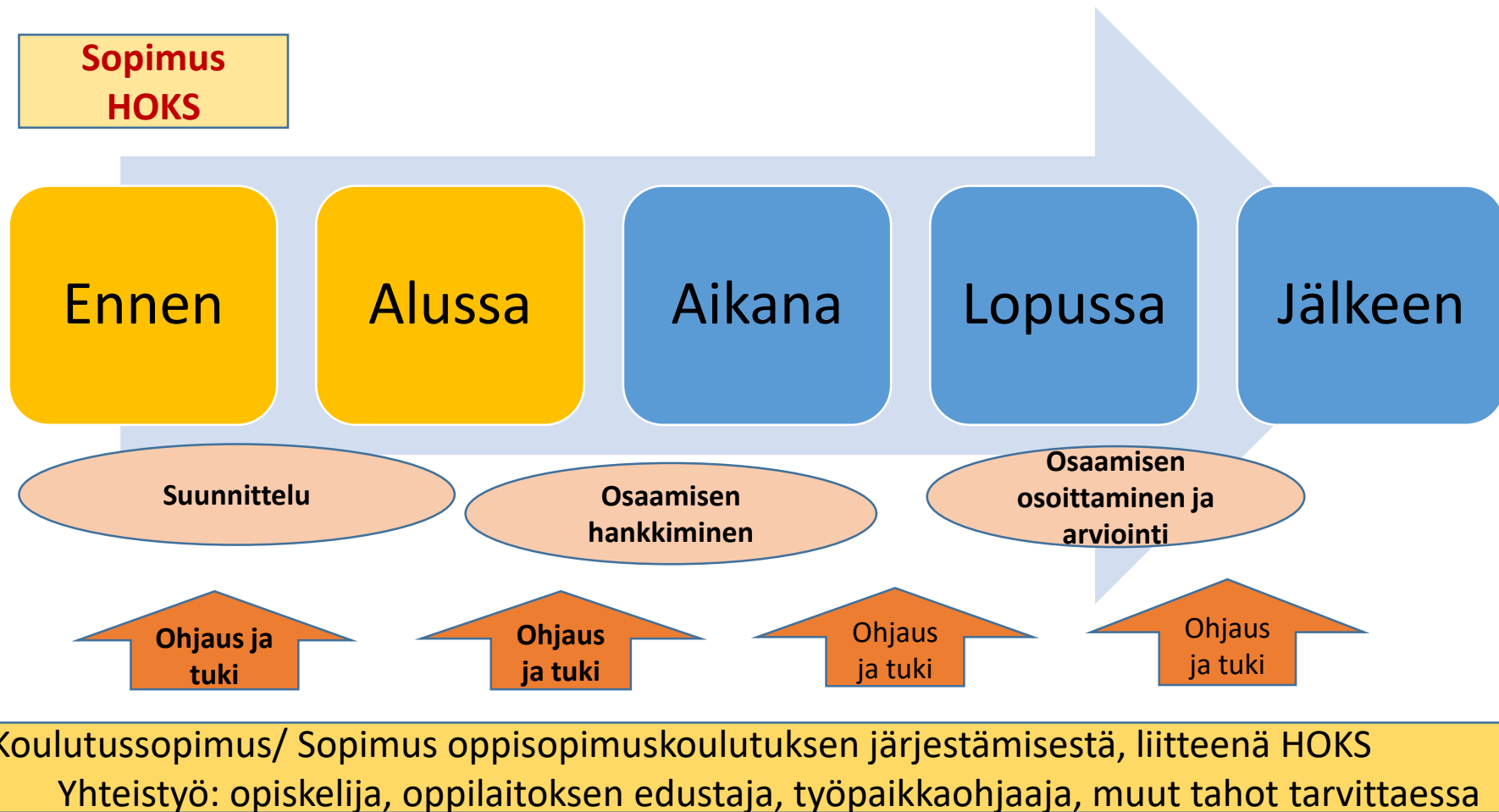
LÄHTÖKOHTANA OSAAMISTARVE

Tavoite eli suoritettava tutkinto tai koulutus tai tutkinnon osat + noudatettavat perusteet

tuki ja ohjaus

Henkilökohtaistaminen, ohjaus ja tuki sekä erityinen tuki työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa: koulutussopimus/ oppisopimus

- Sopiva työpaikka
- Riittävä perehdyttäminen
- Yhteistyö työpaikkaohjaajan ja työpaikan kanssa
- Työpaikalle tieto, millainen tuki opiskelijaa auttaa (mm. ohjeet, aika, ohjaustapa, materiaalit (HOKS))
- Mahdolliset erityisjärjestelyt ja apuvälineet
- Digitaalisuuden hyödyntäminen
- Riittävä seuranta ja palaute, jotta voidaan tehdä tarvittaessa muutoksia tukeen

Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat

Missä määrin s2-opetus voisi liittyä erityiseen tukeen ja onko siitä jotain uusia toteutusmalleja?
Miten huomioidaan maahanmuuttajien erityisen tuen tarve

Ammatillisen koulutuksen reformi tukee ja nopeuttaa maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden koulutukseen ja työelämään pääsyä monella tapaa;

esim: jatkuva haku, kielitaitotason poistaminen, kj:n harkintaan perustuva valinta (uutena perusteena riittämätön kielitaito), yksilölliset ja joustavat opintopolut, Valma- koulutus ennen ammatillista koulutusta

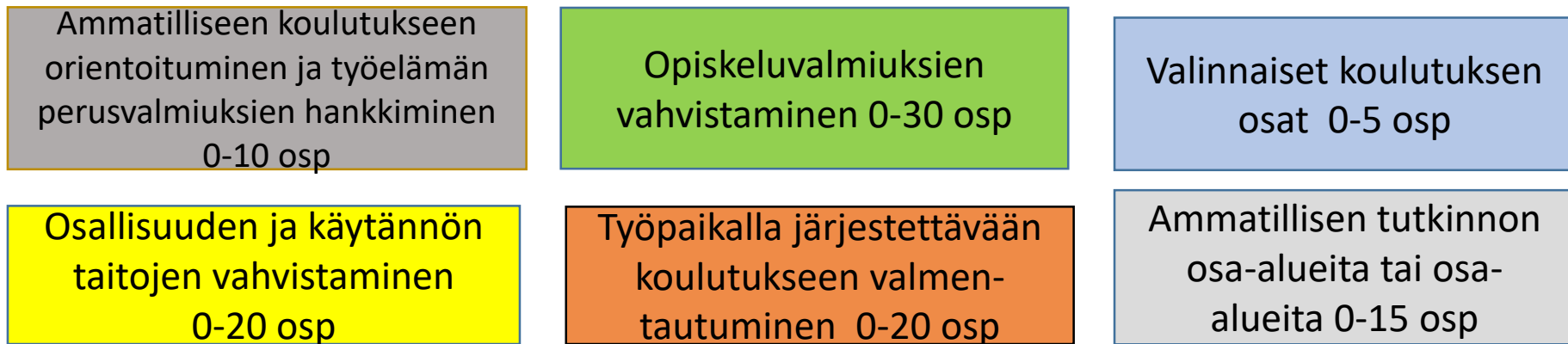
Maahanmuuttajataustaisen opiskelijan suomen kielen oppimisen tukeminen, esim.

- S2 opetus
- yto- valinnaisena S2 – opetusta
- Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen hyödyntäminen; ammatissa tarvittavan kielitaidon kehittäminen
- Kielitietoinen opetus ja monikielisyyden hyödyntäminen

Miten Valma-koulutus sijoittuu uudessa järjestelmässä?

Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)

- Tavoite: antaa opiskelijoille valmiuksia ammatilliseen tutkintokoulutukseen hakeutumiseksi sekä vahvistaa opiskelijoiden edellytyksiä suorittaa ammatillinen tutkinto.
- Opiskelijoille joilla ei ole aiempaa tutkintoa (yo, ammatillinen, yliopisto) tai aiempaa valmentavaa koulutusta, paitsi, jos jatko-opintovalmiuksien hankkimiseksi erityisestä syystä perusteltua (tavoitteena on hakeutua suorittamaan ammatillista tutkintoa tai tutkinnon osaa)

Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat: tarvittaessa voidaan järjestää yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa toimintaa, joka edistää kokonaiskuntoutuksesta, pääpaino pedagogisella oppimista tukevalla kuntoutuksella (hyvinvointi, oppimis- ja osallistumisvalmiudet)

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA)

antaa sairauden tai vamman vuoksi erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille henkilökohtaisten tavoitteiden ja valmiuksien mukaista opetusta ja ohjausta.

Mitä tukimalleja on kehitetty sujuviin siirtymiin peruskoulusta 2.asteelle juuri niille opiskelijoille, jotka eivät pääse haluamalleen alalle tai halua opiskella sitä alaa, johon pääsivät? Hakeutuminen ja opiskelijaksi ottaminen

Jatkuva haku

- Kj päättää hakuajoista ja –menettelyistä
- jos hakija ei ole hakenut tiettyyn tutkintoon tai koulutukseen
 - yhdessä hakijan kanssa selvitetään soveltuva tutkinto, tutkinnon osa tai koulutus,
- **ohjataan** toisen kj:n koulutukseen tai tarvittaessa muun palvelun piiriin, jos ei oteta opiskelijaksi.

Työvoimakoulutukset: julkinen työvoima- ja yrityspalvelut lain soveltaminen

Yhteishaku

- ammatillisen perustutkintokoulutus tai valmentava koulutus
- **peruskoulusta ja valmentavista tulevat, ilman ammatillista perustutkintoa**
- jos opiskelija haluaa perustellusta syystä vaihtaa tutkintoa tai koulutusta tai aikoo ilman hyväksyttävää syytä keskeyttää
 - Kj:n selvittää yhdessä opiskelijan kanssa soveltuvamman tutkinnon tai koulutuksen
 - **Ohjaa** tarvittaessa opiskelijan toisen kj:n koulutukseen tai muun palvelun piiriin.

Henkilöllä on oikeus vapaasti hakeutua suorittamaan tutkintoa tai koulutusta

Harkintaan perustuva valinta

Esteettömyys, SoRa säädökset ja menettelyt

Hyviä käytäntöjä mm. Sujuvuutta siirtymiin. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen siirtymä- ja nivelvaiheet

Voiko erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan opiskeluaikaa pidentää ja saada siihen rahoitusta?

- **Tutkinnon suorittamisen tai opiskelun enimmäisaikaa ei säädetty lukuun ottamatta valmentavien koulutusten enimmäissuoritusaikaa.**
- Ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot, erikoisammattitutkinnot ja tutkintojen osat: mitoituksen peruste on **osaamispiste**.
- Opiskelijan opiskeluoikeus alkaa koulutuksen järjestäjän päättämänä ajankohtana ja päättyy, kun hän on suorittanut sen tutkinnon tai tutkinnon osan/t tai kun hänet on katsottu eronneeksi.
 - *Käytännössä esimerkiksi erityistä tukea tarvitseva opiskelija voi tarvita tiettyä osaamispistemäärää vastaavan osaamisen saavuttamiseen keskimääräistä pidemmän ajan ja vastaavasti joku toinen opiskelija voi saavuttaa saman osaamisen keskimääräistä lyhyemmässä ajassa. Ammatillisille tutkinnoille ei näin ollen ole määriteltävissä yhtä yhtenäistä, virallista oppimispolkua, jonka pohjalta tutkinnoille voitaisiin antaa osaamispisteet.*
- **Ammatillisen koulutuksen suorittaminen ja koulutuksen järjestäjille maksettava rahoitus ei ole ajalliseen keston perustuvaa**
- Rahoituksen peruste: opiskeluoikeuden alkamispäivästä siihen asti, kun opiskeluoikeus päättyy.
 - Huom. opiskelijaa ei oteta huomioon rahoituksen perusteena, jos opiskeluoikeus on väliaikaisesti keskeytetty.
 - Jos opiskelijan HOKS:ssa tai muutoin on sovittu, että opiskelija ei opiskele kaikkina säännönmukaisina opiskelupäivinä,
 - opiskelija otetaan huomioon rahoituksen perusteena vain HOKS:ssa sovittuja opiskelupäiviä vastaavalta osuudelta.

Valmentava koulutus ja opiskeluaika

- Valmentavan koulutuksen ja sen osien mitoituksen peruste on osaamispiste, laajuus 60 osaamispistettä.
- Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)
 - tulee suorittaa yhdessä vuodessa, jollei koulutuksen järjestäjä myönnä opiskelijalle **sairauden tai muun erityisen syyn vuoksi suoritusaikaan pidennystä**
- Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus
 - suoritusaika määräytyy opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden ja valmiuksien perusteella
 - koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen suoritusajasta
 - koulutuksen suoritusaika voi olla kuitenkin enintään kolme vuotta.

Ennakkokysymyksiä: Erityisen tuen toteuttaminen

- Miten erityinen tuki kohdistetaan, jos samassa ryhmässä on monenikäisiä ja monentaustaisia opiskelijoita. Motivoituneita ja vähemmän motivoituneita. Paljon tukea tarvitsevia ja vähemmän tukea tarvitsevia samassa ryhmässä.
- Miten rakentaa sopiva ja tukeva oppimisympäristö ammatillisessa koulutuksessa, joka huomioi lähitulevaisuuden megatrendit
- Henkilökunnan motivoiminen uudistuksen toteuttamiseen ja vanhojen toimintatapojen "romuttaminen" niiltä osin, kun ne eivät enää sovellu reformin henkeen

Henkilökohtaistaminen, ohjaus, tuki ja erityinen tuki

- Mitä, miten, kuka/ kenen kanssa, milloin, missä...

Lähteet ja lisätietoa

- [Opetus- ja kulttuuriministeriön sivulla](#) Reformi-sivusto
- [Opetushallituksen sivuilta](#) Reformin tuki -sivusto
- [Laki ammatillisesta koulutuksesta](#) ja muistio
- [Asetus ammatillisesta koulutuksesta](#)
- Laki kulttuuri- ja opetustoimen rahoituksesta ja muistio
- Parasta osaamista –hankkeen blogi
<http://blogit.jao.fi/parastaosaamista>
- [Määräys OPH-286-2017 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista](#)
- [Määräys OPH-285-2017 Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet ja tavoitteet sekä opiskeluhuoltosuunnitelman laatiminen ammatillisessa koulutuksessa](#)